

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; 4.50
za četrt leta 1.50; 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov.
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglasni in ostanli se računajo po 5 nov vracila v potit; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, smrtneice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilnice, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edincost je mešč.

Možem okoličanom!

Častivredna gospóda smešijo naša povska društva. Proganjajo učitelje, ki si upajo po slovensko dihniti (in ti ljuba „Edinost“ si nekaj trdila, da so naši učitelji brez eneržije!) Častivredna družba želi, da bi imel šolski svet moč, zadušiti take učitelje. Do sedaj so nas, pravijo, božali in milili, to naj jenja! Prosim vas, povejte mi: „Kako so nas božali?“ Neki svetopisemski kralj je rekel: „Moj oče božal jih je z biči, jaz jih bom božal s škorpionji.“ Po svetem pismu torej misli nas božati rod tega kralja svetopisemskega? Učitelj ni smel ust odpreti proti preširnosti gospóde. Navadila se je gospóda novo-jeruzalemska saprtih ust učiteljskih, in greh, smrtni greh je bilo, odpreti jih.

In pa župnik Rojanski? Seveda, če bi bil on kak rabin — to bi bilo vse kaj družega! Ker je pa katolišk duhovnik, ki rešuje deco krščansko iz brezverstva in narodne pogube, zato pa kliče vsemogočna svojta: „Križaj ga! križaj ga! Sicer nam bude bude pomankovalo sužnjov!“

In poslušajte možje Tržačani, tega župnika in one učitelje da plačujejo tista do sitega znana gospóda! Potem seveda se se jim mora žolč izliti!

Ta gospóda častivredna je tako čisto liberalna, tako zelo liberalna, da ni čuda, da se našemu „Slovencu“ liberalizem studi. Zagotavljamo te, ljubi „Slovenec“, da se tudi nam studi iz dna naše duše tak liberalizem, zagotavljamo te, da tvoje nazore (če so prav včasih zelo podobni onim tukajšnjim liberalcem) vendar rajši imamo, kot nazore italijanskih liberalcev.

Spominam se izza mladih let, kako smo se bratje med sabo včasih lasali. Kadar pa je le enemu izmed nas pretela tuja roka, stali smo kot en mož proti njej. Ker sem Slovenec, mislim pri našem domačem prepiru vedno na ta fenomen iz svoje mladosti; prepričan sem, da je to pristno slovanski fenomen. Risum teneatis amici!

PODLISTEK.

Iz vojaškega življenja.

Spisal Rudolf Dolencec.

Zopet letos doletela me je sreča, da sem moral vzeti vojaško puško na ramo ter prebiti dolgi mesec počitnic mej prijaznimi tovariši svojimi, mej vinaželjnimi podčastniki in mej osornimi in strogimi častniki. Človeka, ki mora vsak božji dan toliko vleči, vedno slišati toliko neljubih in ne kaj zbranih izrazov, spati na tleh, gladovati ter hrepeneti, ne po studenčnici, (taka želja bi bila že pregrešna), marveč po pravi pravcati lužni vodi (in še te ni dobiti), letati po kozjih stezicah in to v največji vročini in soperici — takega človeka pač ni zavidati. To ni malenkost! Tudi se mu ne more šteti v zlo, če malce pogodnja in poropota, seveda na skrivnem, če noče, da ga ne doleti še kaj hujšega! S pravim srčnim veseljem ogledovali smo se, ko nam je zasijal dan ljube prostosti, ko smo skočili v domače svoje hlače. Z nekakim zadoščanjem preštevali smo zadnji dan pri Virantu tužne dneve, katere smo preživeli. Sreča je še, da si ni kdo mej

Gotovo je tako! Lasajo naj se v ime božje! Njihova narava je močnejši kot oni sami.

Pa vrnimo se spet k našim tukajšnjim vprašanjem.

Gospóda častivredna sklenila je, da je treba ožigosati slovensko agitacijo in naročila gosp. mestnemu županu, da naj — če mogoče — uniči dva predrzneža učitelja. Da pri vsem svojem bogastvu jezik talijanski za besedo „ožigosati“ ni imel lastnega pripravnega izraza in si jo moral, rad ali nerad, izposoditi od drugorodcev, kaj more „avita coltura“ za to? Zasukali so jo nekoliko po laško, pa šele naš Sancin moral jim je povedati, kako bi se ta beseda po pravih laškega jezika morala glasiti. Seveda njegova ni obveljala. Saj bi bilo pa tudi grdo, če bi Slovenec učil Talijane „puro sangue“ lepe talijanščine!

Da so pri vprašanji o krščanskem nauku imeli „ta veliko besedo“ židje, je pri nas „piu che natural“. Da se je galerija posmehovala možu, ki je pravil, da v laških šolah ni „britke martre“, to je, dragi moj „Slovenec“, tako britka reanica, da nas „gotovo bolj arde boli, kot vse tvoje drugonarodne „pristaše“, ali recimo varovance.

Zagotavljam vas, ljubljanska gospóda, če bi bili pretečeni četrtek na galeriji mestne zbornice, podali bi si bili za vselej roko, tako gotovo, kakor gotovo sem prepričan, da ste vsi sinovi slovenskega naroda.

Konec javne seje bila je prava gluma. Openci so bili že veseli, da jim bo „mesto podarilo“ vodnjak, kar je bilo že enkrat skleneno, pa te mestne mož-besede so izgubile pridevek „mož“ in ostale so le „besede“.

Kdo bi tudi dajal take „regale“ okoličanom, s katerimi ima mesto itak strašno izgubo.

Ali res mislite, da bi se vas ne bili že zdavna iznebili, če bi jim ne bilo do vaših prispevkov?

skalami in pečinami polomil svojih nožic, da ni na neobraščenih in neobhodnih hribih obnemogel; sploh: da je prinesel še zdravo glavo domov.

Dobivši rumeno pozivnico, dejal sem si: letos te zopet malo pretresejo, letos bodeš moral zopet poslušati iz njihovega poznanega „leksikona“, letos obereš pri njih zopet kako novo. Če sploh človeku še kaj manjka, da ni v vsem še prav na trdnem, gre naj k orožnim vajam, tam se vsega nauči, seveda strašno malo koristnega za navadno filistersko življenje. No, revež mora se zadovoljiti s tem, kar je! Pobral sem vojaški svoj „Wä-ch“ in hajd čez hrib do bližnje postaje. Ker pri nas nimamo tistega voznega reda železničnega, vedno spreminjajočega se — kdo bi neki po Vipavskem skrbel za take reči, ko smo toli oddaljeni od železničnih postaj; vsaj je dovolj da se pogovarjamo o železnici — je hotela nesreča, pravim, da sem zamudil vlak za nekaj minut. Kaj sedaj: čakati nisem hotel in smel, za vlakom leteti pa se mi ni poljubilo. Ta bude lepa, dejal sem, ako ne prideš o pravem času; še zaprejo te (to je namreč star običaj pri vojaci v takih slučajih) in ti nadejejo kako železje — tiste imenitne in vsa-

Ceterum autem censeo: okolica bodi samostalna v administrativnem pogledu!

Ego ille.

Govor

državnega poslanca dr. A. Ferjančiča v 166. seji državnega zbora, dne 16. novembra 1892.

(Konec).

Kako nujno potrebno je, da vlada kaj ukrene, svedočita dva slučajja, o katerih je zadnji čas razsodilo najvišje sodišče.

V jednom slučaju izdal se je na slovensko tožbo v slovenskem jeziku odlok, s katerim se je dopustilo dokazovanje po pričah. Ta odlok je višje sodišče razveljavilo, a najvišje sodišče ga je postavilo zopet v veljavo, češ, da se ni kršil noben zakon, ako se je na slovensko tožbo izdal slovensk odlok. To je eden slučaj. V drugem slučaju pa prva instanca ni hotela izdati na slovensko tožbo slovenske med-sodbe; med-sodba je to isto, kar je v drugem postopanju odlok. Višje deželno sodišče je to postopanje odobrilo, rekši — in na to opozarjam gospóda pravosodnega ministra — da ni bila, odkar je izšel sodni red z dne 1. majnika 1781, torej pred 111 leti, izdana nikaka obvezna naredba, s katero je določeno, da je slovenske vloge slovenski reševati. Najvišje sodišče je temu pritrdilo, češ, da se ni kršil noben zakon s tem, da se je na slovensko tožbo odrekla slovenska med-sodba. (Čujte! Čujte!) Prej se torej ni kršil noben zakon, ko se je izdalo slovensko rešilo, zdaj se pa tudi ni kršil noben zakon, ko se je na slovensko tožbo odreklo slovensko rešilo. (Posl. dr. Pacák: Škandal!) Posledica tega je, da delajo sodišča, kar hočejo.

Zadnji slučaj naznanili smo pravosodnemu ministru v posebni interpelaciji dne 18. maja t. l.

Nujno prosimo odgovora na to interpelacijo, da se razvozla voz in da nastanejo jasne razmere in se zapreči po-

kemu vojaku predobro znane „manšetele“. To se sicer ni zgodilo, pač pa me je v to postavljeni stotnik, ostavši doma zbok svoje starosti, pogledal tako jezno, ko sem se mu javil, da mi je vse gomizalo po kosteh. Le drži se fant, mislim si; dokler molči, je še dobro, kajti pri teh gospodih ne izda čisto nič lepa in uljudno beseda. Njegovo molčanje bilo je kmalu pri kraji. Naenkrat se vsuje na me nedolžnega reveža taka ploha, da sem kar zejal. A poslušal sem bolj pazljivo kakor poslušal otročiček pravljice ljube svoje mamicé.

Le kriči, mislil sem si, da se le kaj hujšega ne zgodi! To so pač res čudni ljudje! Lansko leto prišel sem en cel dan prežgodaj in nikdo me ni pohvalil radi moje vestnosti in natančnosti; letos pa za borih par uric, ki sem jih zamudil nehote, pa tako strašensko vpitje!

O ti krivičai svet!

Ko konča svoje kričanje z vojaškim svojim „Kehrt euch“, obrnem se prav ročno od njega ter zginem v določeno nam sobo. Ta pa zna, ta, dejal sem svojim stanovskim tovarišem, podavši jim roke. Kot starega vojaka ni me dosti oplašilo to kričanje in poučenje in ne verjamem tudi,

polna zmešnjava. (Poslanec dr. Brzorad: Pravosodni minister niti ne posluša.)

Tudi v drugih strokah uprave imamo obilo pritožeb: v prvi vrsti pri upravi državnih železnic. Od privatnih železnic zahtevamo, da spoštujejo naš jezik, ker so javne prometne naprave. Toliko bolj pa moramo to zahtevati od državnih železnic. Kakšne pa so dejanske razmere, pojasnim naj z jednim samim slučajem. Neki trgovec v Trstu poslal je nekaj južnih pridelkov v Kamnik na Kranjskem. Blago je prišlo prepozno in skaženo na svoje mesto. Napisa napravil je bil odpošiljatelj v italijanskem jeziku, ime kraja pa je zapisal slovenski in sicer „Kamnik“. Oškodovanec je reklamiral in zahteval odškodnino, ker se je prekorčila doba, v kateri je bilo dostaviti pošiljatev, a uprava državnih železnic obdolžila je sedaj odpošiljatelja. (Poslanec Steinwender: To je popolnoma prav!) Ko se je dotičnik pritožil na predsedstvo uprave državnih železnic, dobil je odgovor, da so organi povsem korektno postopali. Ako se reče v uradni odločbi, da železniške postaje, mesta, zdravišča „Kamnika“, konca železniške postaje sploh ni, potem mora to slovensko prebivalstvo do skrajnosti razburiti.

Iste pritožbe imamo gledé poštne uprave. Ako se vidi, kakšne boje bijejo ljudje in to samo najnaprednejši, da dobe slovenske tiskovine, če se ne upošteva, da je vlada, kakor sem zadnjič čital in čemur se ni oporekalo, poslala celo v Ljubljano poštnega uradnika, nezmožnega slovenskega jezika, in če se samo pogleda na poštne pečate in če se pomisli, da se ljudstvo tudi s takimi rečmi draži, potem se mora vsakdo vprašati: Ali je vredno, da se s takimi bagatelami kali mir mej prebivalstvom? Izključno slovenskih poštних pečatov ni pri nas; zadovoljni smo z dvojezičnimi poštними pečati, a tudi to se ne izvršuje, pač pa je v veljavi naredba, da je poštne pečate — to isto velja pri pravosodju za sodne pečate — nadomestiti še

da bi me bilo kaj poboljšalo, kajti mislil sem si to-le: „ti ljudje morejo biti vse na svetu, le pedagogi ne“. Z veseljem opazim mej tovariši stare znance, kakor: Gustelja Borovniškega, Franceta Pivškega, Aleksandra Trebeljakega, našega strelca Rojino, katerega so vedno bolele noge ter so mu ta presneta kurja očesa prizadejala velike sitnosti.

Kdo je pa še tam v kotu, ki si neprenehoma vije svoje brkice, in ki kaže, smeje se mi, dvoje vrst oškrbljenih zob? Ta je pa naš stari prijatelj Tomaž! Bog te živi Tomaž! zakličem mu, ter priskočivši k njemu podam mu roko. To prejšnje smejanje ga je minilo kmalu, in zdel se mi je zelo žalosten in potr. Ker ne morem gledati žalostnih obrazov in ker vem, da je veselega človeka sam Bog vesel, pobaram ga, so li tudi njemu pri vstopu v vojašnico brali kake levite? Zanika mi sicer to, a pove novico, da so ga premetili tja doli nekam mej Bele Kranjce. In zato se bodeš tukaj kremžil in kujal, kak vojak si? Njegov rujavi a žalostni obraz pride v neke gubice, da se prav za prav ni vedelo, se li smeje ali kisa.

(Dalje prih.)

tedaj, kadar bodo obrabljeni stari. (Post. Steinwender: To je jasno!) Gosp. poslancu Steinwenderju se vidi to jasno, meni pa se zdi, da bo de moči rabiti te pečate, če se z njimi previdno ravna, celo do sodnega dne; slovenski narod pa do tedaj na svoje pravo ne bo čakal. (Odobranje.) Dvojezični napisi so potrebni; mimo Adelsberg bi se čitalo Postojina, mimo Kamnik-Stein; to so izrazi, med katerimi ni nikake sličnosti. S tem, da se žrtvuje bagatela, ne ustreglo bi se samo faktični potrebi, oziralo bi se tudi na upravičene želje prebivalstva.

Ljudstvo vprašuje z začudenjem, zakaj se je Madjarom na ljubav premenil „c. kr.“ kar čez noč v „c. in kr.“

Naše tožbe glede šol odmevajo vsako leto po tej dvorani.

Neverjetno je, s kakšno potrpežljivostjo gleda vlada počenjanje zoper slovenske ljudske šole na periferiji. Na Koroškem izjalovila se je juridična zvičajnost, da ima dež. odbor odločilni upliv na jezikovno uredbo ljudskih šol. To orožje izvil je dež. odboru in šolskim oblastvom naučni minister iz rok. Zdaj pa so ondodna oblastva izumila nekaj novega. Znano je, da prosijo za slovenske ljudske šole obd. in krajni šolski sveti, ali pa tudi samo posamni občani.

Tam, kjer zahtevajo slovenskih šol samo posamniki, odbije se dotična prošnja takoj. V drugih slučajih, kjer so prosili krajni šolski sveti in občinski sveti, delovalo se je z vsemi sredstvi, katera se pač boje belega dne, na to, pridobiti nekaj posamnikov, zadovoljnih s sedanjo uredbo šol in z ozirom na te posamnike, zahtevajoče nemške šole, razdeljene so bile večinoma dvorazrednice v slovenske in nemške šole. Slednje zvejo se tudi utrakvistične, to pa je le pesek v oči.

Dokazov imam zato in navedel sem jih že večkrat, da se otroci v takozvanih utrakvističnih šolah ne naučé niti slovenske abecede; stvar je namreč taka: ako prosí skupina posamnikov za slovensko šolo, se prošnja odkloni, ako pa prosí skupina posamnikov za nemško šolo, se razdelitev šole takoj fđovoli. Soditi bi se utegnulo — seveda le na prvi pogled, da so šolska oblastva s tako delitvijo ljudskih šol dokazala svojo naklonjenost slovenski šoli. To, gospóda moja, pač ni tako. Šolskim vodstvom naročilo se je najstrožje, da morajo začetkom vsakega leta stariše natančno izprašati, v katero šolo hočejo pošiljati svoje otroke, v nemško ali v slovensko. Da to slovenski šoli škoduje, za to jamóí že koroško učiteljstvo; vsa mahinacija meri na to, da dopelje tem potem slovensko šolo ad absurdum.

Jednako zvičajno se postopa glede slovenskih ljudskih šol in gledé na dotične težnje naših rojakov v Gorici in v Trstu (Post. Šuklje: [V Tržaškem mestu!]) da, v mestu Tržaškem.

Neverjetno je, s koliko prizanesljivostjo gleda učna uprava na zavladaevanje te reči. Tržaški občinski svet svetuje slovenskim otrokom iz mesta, naj hodijo v okoličanske šole, ker niso od mesta oddaljene štiri kilometre. Isti obč. svet pa ustanovlja v okolici italijanske paralelke, čeprav italijanski otroci — ako jih je sploh kaj v okolici — tudi nimajo dlje negó štiri kilometre do mestnih šol.

Mislil bi, da je ne glede na pravico, uzakonjeno pravico, tudi v interesu države, da ostanejo otroci slovenskih starišev tudi Slovenci.

Ali hoče morda učna uprava biti sokriva, če Slovenci pomnože tiste elemente, ki pri vsaki patrijotični slavnostni demonstrirajo s petardami?

Ali ni videla vlada, kar se je zgodilo te dni, da je namreč pri slavnosti petdesetletnice Tržaškega državnega gimnazija, katere se je udeležilo, kar ima kaj veljave, odlikoval se po svoji odsotnosti obč. zastop z županom na čelu, in da noben list ni spregovoril niti besedice, jeden list pa je bil celo tako impertinenten, da je to slavnost

imenoval „provokacijo Tržaškega mesta“? (Čujte! na desni.) Mislim, da so to reči, katerih bi vlada ne smela spregledati.

Tudi to moramo zahtevati, da se na srednjih šolah uvedó paralelke, kakor so se ponekod dobro obnesle. To zahtevamo najprej v Colji in v Gorici. Učne moči so zato na mestu in odpravi naj se krivičnost in nepravilnost takozvanih pripravljalnih razredov, vsled česar morajo slovenski otroci devet let hoditi v gimnazijo.

Nadalje moramo zahtevati, da se uvede slovenski učni jezik tudi v zgornjih gimnazijah, v prvi vrsti tam, kjer je to z ozirom na učitelje mogoče, in tu bi bilo najprej gledati na Ljubljano, kjer so dani vsi pogoji.

O poslopju, kjer sta nastanjeni Ljubljanski gimnaziji, ne maram govoriti; moral bi bridko tožiti. Samo nekoliko besed naj rečem, ker sem iz pogovora z naučnim ministrom posnel, da se misli v kratkem začeti z zgradbo. V tem poslopju nastanjenih je 1100 otrok in vsak oče, če pelje zdravo svoje dete v to šolo, se mora bati, pustiti je notri, kjer je v nevarnosti, da dobi egiptsko bolezen na obeh in druge take bolezni.

Priporočal bi, da se novi dež. načelnik prepriča o teh razmerah in stavi svoje predloge. Učna uprava mogla bi pri tej priliki uvideti napako, katero je storila, razpustivši Kranjsko gimnazijo, naravni odtok navala dijakov, sileóih sedaj v Ljubljano.

Obnovitev Kranjske gimnazije je postulat, katerega bodo vse korporacije in vsi zastopi na Kranjskem vedno zopet zahtevali in kateremu se vlada ne bo mogla vedno upirati.

To so naše najnujnejše zahteve. Nemogočega ne tirjamo nič, vse se naslanja na obstoječe zakone, in če je vladi kaj za slovenske glasove, naj izvrši naše želje. (Dobro! Dobro! na desni.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor. V zadnjem poročilu smo že omenili govorov mladočeskih poslancev dra. Brzoráda in dra. Vašátoga v seji poslanske zbornice v dne 25. novembra t. l., pri nadaljevanju proračunske razprave. Poročilo to treba nekoliko popolniti. Spominjajoč se dogodkov v prejšnji seji — izjav princa Schwarzenberga in grofa Taaffe-a —, rekel je dr. Brzorád, da ti dogodki so nov dokaz, da se politika, zapričeta po zadnjih volitvah, ne dá vzdržati. Stranka govornikova je pozdravila z veseljem izjavo Schwarzenbergovo, da veleposestvo stoji na podlagi državnega prava českega, in pozdravi z veseljem, ako se vse avtonomistiške stranke v zbornici združijo v zastopanju dobrega načela. Omenjajoč govora grofa Taaffe-a pravi dr. Brzorád, da tako veselega ministra-predsednika nima nijedna evropska vevlást. O jezikovnem vprašanji ni treba pomišljati, saj imamo člen XIX. temeljnih zakonov, ki določa enakopravnost vsem jezikom in narodom. Vladi je naloga, da uveljavi brez obzira ta zakon. Na to se je potegnil govornik za obče volilno pravo, kajti sedanji način volitvi je tak, da spreminja naravno večino v manjšino. Govornik se je dotaknil tudi zadeve Spinčićeve naglašajoč, da vlada noče izročiti spisov, niti dati kakih pojasnil.

Po govoru poslancev Hofmanna, Vašátoga in dr. Blocha zaključila se je seja in je predsednik odredil prihodnjo sejo za v torek (to je bilo večeraj). Dr. Lueger se je uprl temu postopanju, kajti na tak način se ne reši proračun v tem letu. Čemu da bi praznovali cela dva dni? Vse to se je zgodilo neki stranki (liberalni) na ljubo, da nekoliko okreva in da pride do zaključka, kako naj odslej postopa proti vladi. Tako postopanje treba ožigosati pred vsem svetom.

Po srboritosti levičarjev izvana kriza je dosegla svoj vrhunec: levica pojde v opozicijo. Vresničil se je na njej pregovor: kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Pestiti so hoteli avstrijske Slovane — v prvi vrsti Čeha in Slovence — in vpreči v ta namen vse mogoče elemente. Kdor le hoče, najvstopi v bodočo večino, le Čehov in Slovencev ne maramo — tako so upili in zahtevali od grofa Taaffe-a. Da pa dobe potrebni čas za sestavo take večine, zahtevali so, grof Taaffe naj dela na to, da se pretrže proračunska razprava v zbornici. Grof Taaffe pa ni hotel poprijeti inicijative v ta namen, ampak nasvetoval je, da se skliče konferencija načelnikov vsem trem klubom: združeni levici, konservativnemu in poljskemu klubu. Ta konferencija se je vršila dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne in so bili prisotni ministri in predsedništvo zbornice. A tu je doletel levičarje udarec, kakoršnega niso pričakovali: načelnika konservativnega in poljskega kluba izrekla sta se odločno proti zahtevi levičarjev, da bi se namreč pretrgala proračunska razprava. Poslanec Jaworski izjavil se je tudi decidirano proti zahtevi, da bi se Hohenwarthov klub izključil iz bodoče večine. Grof Hohenwarth pa je rekel, da je jasno, v kateri namen naj bi se pretrgala proračunska razprava. Nikdo ne more zahtevati, da bi konservativna stranka sama dejala glavo pod sekuro. Zato je govornik odločno proti temu, da se pretrže proračunska razprava. Na to je izjavil grof Taaffe, da se zahteva levičarjev ne da uresničiti. — S tem so se zrušile za sedaj nade nemških liberalcev in je klub združene levice sklenil glasovati proti dispozičijskemu fondu, kar bi značilo, da nemški liberalci stopijo v opozicijo.

Povodom škofovskega jubileja sv. Očeta izdali so vsi avstrijski škofje pastireki list. O razmerju sv. stolice do kraljeve hiše italijanske pravi ta pastireki list: So-li slavnosti na svojem mestu, ko je namestnik Jezusa Kristusa oropan svoje svobode in svojega gospodstva? Gotovo želimo, obžalujóč krivico, ki se mu delajo, videti sv. Očeta, da uživa pristojéóo mu svobodo ter da pride do polne oblasti svoje pravice.

Vnanje države.

Zbornica italijanska zboruje. Zbok mršavih strankarskih odnosajev v Italiji smemo reči že danes, da stoji ministerstvo Giolitti na jako šibkih nogah vzlic veliki „zmagi“, koje si je priborilo z nasiljem in ptičkom. Že volitve predsedstva zbornice so dokazale, da je opozicija veliko močnejša, nego se je mislilo takoj po volitvah. Mimo tega treba pomisliti, da vladina večina sama ni kompaktna, ampak nanešena skupaj od vseh vetrov. Prav nič se ne bomo óudili, ako ta večina razpade v bližnji prihodnosti, tem manje, ker je Giolitti-u napovedal vojsko tudi Crispi, proslavljajoč Francosko: oni in isti Crispi, ki je bil najgorečnejši zagovornik trozveze, oni in isti Crispi, ki je zapričel gospodarsko vojsko proti Francoski — seveda v veliko škodo Italije. Kako se vendar časi spreminjajo!

V Algieru je umrl poznani francoski kardinal Lavigerie, poznán kot zagovornik republičanske vladne oblike. Lavigerie si je pridobil veliko zaslug za razširjevanje krščanstva in kulture v Afriki, a tudi v Evropi koristil je veliko sv. stolici s tem, da je ublaževal odnosaje mej cerkvijo in francosko državo. Lavigerie je bil uzoren francoski patrijot.

Ministerstvo francosko Laubet je odstopilo.

Različne vesti.

Osobna vest. Prevzvišeni knezonadškof goriški, dr. Zorn, došel je predvčeranjim v Trst, da obišeóe tržaškega vladiko.

Naročnike, ki so nam kaj na dolgu, prosimo še enkrat, da takoj storo svojo dolžnost! Zadnjič smo že rekli, da mi nimamo fondov, iz katerih bi mogli zajemati, kadar in kolikor potrebujemo, ampak da se naročniki jedina naša zaslomba. Vsakemu svoje!

Svoje lastne sence se že baje progressova gospóda. Pridržujé si obširnejše besedo o poslednji seji mestnega sveta tržaškega reči nam je danes le par besedij. — Resolucija, koje so sklenili v tej seji, vabudila je izvestno glasen krohot povsodi, kjer koli se bavijo z javnim in političkim življenjem v naših deželah. Kajti strmeti mora ves svet ter vprašati se: kako pridejo mestna gospóda do tega, da hote kaznovati hkratu dva učitelja le zato, ker nista prijatelja velečastitega tega dra. Mahničáa nazorom?! Iz prepričanja? O tem seveda ni govora, ampak je iskati uzroka drugje. Gospóda se že boje svoje lastne sence, in ker se boje, verujejo tudi vsakemu — ovaduhu. „Italijanski značaj“ mora stati na ámentano šepavih nogah, ako ga more spraviti v nevarnost jeden sam telegram dveh po golobje krotkih učiteljev. Gospodje vedo to in zato slutijo sovražnika za vsakim grmom — boje se že lastne svoje sence. In ker slutijo sovražnike na vse strani in ker se zavedajo slabosti svojih argumentov, verjamejo tem rajše vsako bedastoóo, na koje podlagi začénjajo velikim ropotom velike akcije, katere pa navadno padejo v vodo — ne v posebno čast njih zasnovateljem. — Ne óutimo se sicer poklicane, dajati dobrih nasvetov mestni gospódi, a vendar bi jih opozorili, naj si dobro ogledajo ljudij, ki jim donšajo razne vesti in obtožbe. Pomislijo naj, da takim poročevalcem ni vselej do pravice in resnice, ampak veliko več do lastne koristi. V pospeševanje teh svojih lastnih koristi pripravljani so vsak trenotek pogubiti svojega bližnjega in če treba tudi svojega kolego. — Tako je bilo tudi s ovadbo proti učiteljema Korenu in Óoku. Kaka podla duša, ki si ne more ohraniti veljave po svojih lastnih zmóžgostih, ampak le po nesreóí družih, popačila je najprvo vso to zadevo in potem popačeno podtaknila jednemu izmej gospódo, nevedóih slovenščini in nepoučenih o slovenskih zadevah, in na tak način zvela ves mestni svet — na leó. — Mi ne vemo sicer, kako daleó menijo tirati to zadevo, ali izvestno se prepričajo prav kmalu, da „indignacija“ večine mestnega sveta ni bila na svojem mestu, še manje pa potrebna.

Razložek. Za laško šolo v Sv. Križu se še vedno nabirajo darovi. Z ozirom na to povsem neopravičeno namero italijanske gospóde, ustanoviti v slovenski vas, italijansko šolo, opravičeno je vprašanje: kaj namerujejo gospóda s to šolo? Hočejo li braniti italijansko svojo narodnost, ali braniti italijanske otroke, da jim zlobni Slovenci ne odvzemo materinega jezika? Da bi bilo tako, žal-besede ne bi bilo iz naših ust. Saj ima tudi naša družba sv. Cirila in Metoda jednaki namen. Ali šoli v sv. Križu je namen povsem drugačen: vabiti v svoj krog slovenske otroke in jih poitalijančevati polagoma. V tem se uprav razlikuje naša družba sv. Cirila in Metoda od „Lege Nazionale“ in nemškega šulferajna, da je prvemu društvu namen zgolj obramba (defenziva), poslednjima dvema pa napad (ofenziva.) Mi hočemo le braniti svoje, a nasprotniki nam hočejo odvzeti naše. V tem tiči torej bistveni razložek: nameni družbe sv. Cirila in Metoda teže le po obrambi lastne narodnosti, torej so eminentno kulturni, á nameni nasprotnih nam sličnih družeb so le politični in vse drugo bolj nego kulturni.

Križani pa naj gledajo kaj delajo; gledajo naj, da jim ta šola ne postane pravi danajski dar, po katerem jih bode glava bolela, ko bode — prepoznó! Mi smo jih svarili dovolj; ukrenejo naj, kakor se jim bolje zdi. Ako menijo, da postanejo sreóni v prijateljstvu s tistimi,

ki že sedaj, ko še nimajo okolice povsem v svoji oblasti, na vse mogoče načine pospešujejo konkurenco glavnemu pridelku okolice, to je vinskemu; s tistimi, ki bi radi žrtvovali vse materialno blagostanje okolice svojim političkim „idejalom“; s tistimi, ki nočejo priznati okolici prav nikakih pravic: dobro, slobodno jim! Ali zapomnijo naj si Križani: kakor hitro prevlada v njih selu italijanski življenj, umikati se bodo morali prvotni prebivalci, domačini, jeden za drugim in na njih mesto sedejo — ptujci. Kar se je uresničilo povsod in v vseh časih, uresniči se izvestno tudi v sv. Križu: politički in narodni demoralizaciji sledil bo gospodarski propad. Še je mož v sv. Križu, ki zamorejo misliti trezno: tem je dolžnost, da svare zaslepljenca.

Prepir med Slovani in Lahi. Ni dolgo tega, kar je naš gosp. Nabergoj v mestni zbornici ponudil desnico Italijanom; pa s kakim zanimljivim posmehom so ga ta gospoda udarila po roki. Kazal je na našega skupnega nasprotnika: na Nemce; pa gluh so bili častivredni Talijanci. Oni hočejo boj proti nam. Oni se vežejo raji z vragom kot z nami. In vendar, če pogledamo nekoliko zgodbe zadnjih let, vidimo, da Italijani nimajo vzroka zahtevati boja proti nam, da jih ne vodi premišljenost v nadaljni boj. Lahi vidijo, da so izgubili ves upliv v Dalmaciji, oni vidijo, kako jim mi dan na dan prizadevamo hude rane v Istri. Pred njihovimi očmi podirajo se tako svane nepremagljive njihove trdnjave in nad njimi zaviravajo naše zastave. Vsak dan se pomaknemo naprej; in kar imamo enkrat v roci, je zanje vekomaj izgubljeno. Oni gledajo vse to in v svoji slepi strasti tirajo boj naprej. Zastonj je njim ponujati roke v pomirjenje. Oni hočejo — boj. Bodi jim! Na naši strani je pravica, in pravica je najboljši zaveznik. Naj bude torej boj, če že hočejo tako. Saj nas vsaki dan privede korak bliže k popolni zmagi. Zakaj bi jim mi ponujali mir? Zakaj, prašam?!

Dunajski „Vaterland“ priobčuje v svoji številki z dne 16. t. m. dopis iz Trsta, v kojem se pojašnjuje postopanje mestne oblasti, kolikor se dostaja šolstva v Rojanu. Na podlagi statističkih podatkov, priobčenih tudi v našem listu, dokazuje dopisnik, da rezultat poslednjega ljudskega štetja nikakor ne odgovarja resničnemu razmerju mej Slovenci in „Italijani“ v Rojanu; da še tisto malo „Italijanov“ so izšli iz narodno mešanih zakonov; da večina učiteljev na šoli rojanski ne ume slovenskega jezika, da-sij je ogromna večina dece slovenska; da v mestni šolski komisiji sede skoro sami taki možje, ki niso pedagogi in se torej niso nikdar bavili s pedagogičnimi načeli itd. itd. Slednjič pozivlja dopisnik nekatere mestne svetovalce, da se spomnijo svojih mladih let, ko so posedali in uživali dobrote pri mestnih duhovnikih slovenske narodnosti in da so jim ti poslednji pripomogli do častnih mest, na kojih se šopirijo dandanes. To je črna nehvaležnost. Slednjič naj skrbe gospoda, da dobe župniki okoličanski dostojna stanovanja, ne pa ječe, nekoliko popravljen hleve, stare kazemate — kakor n. pr. v Škednju, na Opčinah, na Kontovelju, v sv. Križu. —

Zapomnimo si to! V nekem članku poslednje „L' Istria“, bavečom se s poslednjimi občinskimi volitvami po Istri, je čitati: „Pravico imamo torej veseliti se zmage v Višnjaju, dasi nam to veselje izid volitev v Pomjanu nekoliko kali. Nekoliko, pravimo, kajti, da smo tudi propali popolnoma — kar se pa ni zgodilo, ker smo zmagali v I. razredu — izgubili bi bili na vse zadnje eno občino, ki je bila vedno, in je slovenska!“

Dolgo je trebalo torej in dejstva še le so morala gospoda temeljito poučiti, da je občina pomjanska slovenska občina. Ker pa „L' Istria“ par vrstic nižje govori o „nostri legitimi desiderii“, dozvoljujemo si vprašanje: je-li

tudi to „legittimo desiderio“ (zakonita zahteva), da hočejo Italijani po vsej sili gospodovati v občini, o kateri sedaj priznavajo sami, da je bila vedno in je slovenska?! Jeli taka zahteva opravičena, da imej do cela slovenska občina italijanski zastopnik? Po kaj so hodili koperska gospoda v Pomjan?! Kdo se je torej po nepotrebnem vtikal v pomjanske zadeve?! Kdo je torej z brezvestnostjo zločinca hujskal občina proti občinu?! Kdo je prouzročil vse to razburjenje, ki se morda ne poleže še desetletja?! Kdo je zanetil boj, v kojem se borita Slovenci proti Slovincu?! Mar ne oni, ki hočejo imeti svojo italijansko stranko v občini, o kateri priznavajo sami — a še le sedaj, ko se jim zdi, da jo ne dobe nikdar več v svoje roke — da je bila z mirom in da je slovenska!

Pripoznanje, do katerega se je slednjič vendar priklopalo glasilo poreske gospode, prisiljeno v to po dejstvih, da je namreč občina pomjanska slovenska, hočemo si zapomniti; zalučati čemo to izjavo „L' Istria“ gospodi v obraz, če bi se kedaj še drznila delati italijansko propagando — v slovenskem Pomjanu!

Drugi jour fixe v Čitalnici. Ker je bilo vreme pratečeno soboto izredno neugodno, preložil se je napovedani jour-fixe na prihodnjo soboto. Pri tem sestanku bude predaval gospod prof. dr. Karel Glasar o Simonu Gregorčiču, zбоk česar se je nadejati obilne udeležbe se strani mnogobrojnih čestilcev ženijalnega našega pesnika.

Miklavžev večer „Tržaškega Sokola“ bude dne 7. decembra v čitalnični dvorani. Program priobčimo prihodnjič. Kdor želi svojemu otroku izročiti dar po „Miklavžu“, naj zavije dotično stvar in napiše na zavojček svoje ime. Darovi se vprejemajo v društveni sobi, Via Stadion št. 19, I., po gosp. Krmpotiču.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu nabral je g. I. Dolenc 1 gld.

Pripravljavni odbor za veliki koncert bude imel v nedeljo ob 2. popoldne svojo sejo v prostorih „Del. podp. društva.“

Petdesetletnico smrti Domenika pl. Rossettija praznovali so večeraj. Ob 12. uri bila je slovesna seja mestnega sveta. Aesor dr. Artico je prečital poročilo dotične komisije, kateremu zgodovinskemu delu o mestu tržaškem je priznati nagrada iz ustanove Rossettijeve. Nagrado dobi pisatelj Josip Caprin. Za tem je govoril g. župan svoj slavnostni govor o Rossettiju. Po zaključku seje peljali so se v 21 vozeh k odkritju spominske plošče v smrtni hiši Rossettija, na voglu ulic „delle Poste“ in „Carradori“.

„Il Rinnovamento“ imenuje se tednik, ki v obliki „Nove Soče“ izhaja vsako srečo v Gorici; pisan je v lepi italijanščini, zagovarja slovanske interese ter se bori proti židovstvu. Prinaša tudi prevode naših najboljših pesniških in leposlovnih proizvodov (n. pr. iz Preširna, Stritarja, Gregorčiča, Preradovića, narodne pesmi.) Prevode oskrbujejo pesniki, ki imajo celó v Italiji že sloves glas. De Gubernatis in Carducci sta se jako laskavo izrekla o njih. V zadnji številki se je oglasila tudi neka Slovanka iz Trsta, ki je pod psevdonomom priobčila Preradovićevo „Ptica pjeva na grančici“. Čujemo, da ta Slovanka je obljubila stalno sodelovanje pri imenovanem listu. — Glavni voditelj listu je znani pesnik in pisatelj g. Ivan Kušar.

List je pisan v slovanskem duhu, a jako fino in prepričevalno, tako, da čedalje bolj prodira v najboljše italijanske kroge na Goriškem in, kakor se nam poroča, tudi v Istro.

Zadnja številka je polna krasnih člankov, ki topla zagovarjajo naše koristi, odbijajo nasprotne laži in napade ter na polna usta povedó vso resnico, ki mora še tako zagrizenemu nasprotniku sapa zapreti. Na dnevnem redu bavi se z obč. volitvami v Pomjanu, v drugem članku slika „vi-

težki narod madjarski“ in njegov „liberalizem“, kateri dajo čutiti nemadjarskim narodom, dalje rusko stališče v dardanel-skem vprašanju, židovske sleparije v kupčiji z dekleti, germanizujuče težnje Rutkowskega, novi slovensko-hrvatski klub, itd. itd. List ima poseben predal za tržaške novosti; prinaša namreč izvirne dopise iz Trsta, ki so za nas Slovence jako velike važnosti. V predalu „Cronaca di Gorizia“ pa prinaša krajše vesti o domačih odnošajih in bojih na Goriškem.

Iz tega poročila je razvidno, da je ta list vreden vse podpore od naše strani. Saj, se vendar že dolgo časa čuti potreba lista, ki bi krcal naše nasprotnike v njih jeziku po poželjivih prstih. In ta list se izdaja za Trst v posebni izdaji. Zato je naša dolžnost, da to podjetje podpiramo in da ga pod nobeno ceno ne pustimo propasti. Jako nas je užalila novica, da so ta izborni list zavrnili nekatera taka slovanska društva, ki so sicer naročena na razne laške klepetulje. — Cena listu je 5 gld. na leto.

Iz Rojana se nam piše: G. svetovalec Pahor je trdil v zadnji seji mestnega sveta, da se po slovenskih šolah povsod nahajajo sv. Križi, po mestnih italijanskih pa ne. To ni povsem istinito, zakaj ne le po mestnih šolah, ampak tudi v Rojanu je šolska soba (I. ital. razred), brez podobe Križanega, da-si ne najdeš v tej sobi prav ničesar židovskega: izvestno niti jednega žebja. Otroci tega razreda so vsi slovenskih starišev, ki imajo gotovo v svojem bornem stanovanju podobo Izveličarja, učitelja in dobrega Pastirja! Podobo presvitlega cesarja je sicer videti v šoli, a ta podoba ni taka, kakor bi se spodobilo in ni obešona na vzvišenem mestu, ampak v kotičku. Da mlada učiteljica — Slovenka po rodu, a prešinjena laškim duhom — ne predrugači tega, je umevno, ali prosimo o. kr. šolskega nadzornika — o katerem vemo, da je dober katoličan, zvest podanik svojega cesarja in tudi vešč pedagog — da on poseže vmes.

Tudi ponavljavne šole nimamo pri nas, kakoršne imajo drugod, kakor ališim. Otroci izstopijo iz IV. razreda v nežni starosti 10—12 let, ko bi krvavo trebali nadaljnega izobraževanja, v prvi vrsti pa do brega v zgojevanja. In kje naj dobe tega? Obrnivi šoli hrbet pokazijo se kmalu, ako niso prisiljeni zahajati v ponavljavno šolo. Dospelši do 14, 15 leta pozabili so že vse, celó to, kedaj so hodili v šolo. Mestna gospoda imajo morda svoje posebne vzroke, da je tako — ali vlada?

Iz Tomaja se nam piše: V Tomajskem društvenem vinogradu se je letos pridelalo blizo 300 litrov plemenitega vina, ki je proizvod najboljših francozkih trt; pa je tudi Bordovca (Bordeaux) povse podobno. Dene se v steklenice, pa tudi na mero bi je radi prodali.

Škoda, da se je tudi tukaj pojavila trtna uš! Francozi zaterajo ta mrčes s ogljikovim sulfidom — Schwefelkohlenstoff. — Vsepeh pravijo je gotov. To hočemo poskusiti tudi tukaj. Za napredek vinarstva ves vneti naš podpredsednik, gospod Oskar Polaj, o. kr. obrtniški nadzornik, nam je veledušno naklonil tega zdravila, koje je kupil na Francozkem v malih steklenicah, podobnih želodu in narejenih iz mizarskega kleja. Teh smo v novembru zakopali po dve steklenici sleherni trti, 30 centim. globoko in 10 cm. od debla. Ko se steklenica raztopi, se ogljikov sulfid razlije in prešini zemljo ter uniči uš, trtam pa ne škoduje.

Drago je to zdravilo, kajti za 500 omenjenih želodov je dobrotnik potrošil 25 gld. Hvala vrlému pospeševalcu mladega podjetja! Dne 15. decembra bo ob 1. ure popoldne družbeni shod v Tomaju, kjer se bomo posvetovali o mnogih vinarskih stvareh. Zdravilo trtam proti uši je tudi modra galica, s koje se strupena rosa — peronospora — odvraca. Poznano je, da se trtna uš neizmerno hitro moži. Avgusta meseca se zležejo celi roji, in ker je mer-

čes krilat, leta okoli in sede najrajše na trtno listje. Kdor to opazuje, je pa tudi opazil, da na škropljeno perje ne sede uš. To je dalo nekim povod, da so tudi trtne korenine škropili. Odkopali so namreč v jeseni, ali pomladi trte, in jih pustili toliko časa odkopane, da so korenine dobro poškopili z modro galico, kakor perje po leti; po tem so jih zopet zagnili, — in vspeh je bil povoljen. (Tako Weinzeitung).

Mala loterija. Vedno določeneje se širijo vesti, da se odpravi mala loterija. Na mesto dosedanjega sistema stopi baje sistem loterije po razredih, kakoršna je v Nemčiji. Razni glasi trde, da so se že pričela dotična obravnavanja mej obojestranskima finančnima ministroma, kako izvesti odpravo male loterije.

Prihodnji pust bo zelo kratek, trajal bude samo 39 dni. Še krajši pa bo leta 1894: samo 31 dni.

Zmrznili ju težak Fran Hrovatin iz Buj. Hrovatin je spal navadno na vozech, stoječih na dvorišču hiše št. 1. v via Ponders. Predvečerjem prišel je domov popolnoma pijan in večeraj zjutraj so ga našli — zmrznjenega.

Zaprl so urednika lista „Scolta“, ker je baje hotel izsiliti donar.

Lastnega brata prebol z nožem je neki Gregor Jakus iz Grintovce pri Tinjanu. Sprl se je namreč z materjo ter položil roko nanjo. Brat mu Matevž prihitel je, da ga pomiri in varuje mater. Radi tega se je Gregor razrdil tako, da je potegnil nož iz čepa ter ga zagnal bratu v trebuh.

Napad. Delavki Antonijo Premrov in Francisko Čebul, vračajoči se v nedeljo zvečer domov, napadli so trije divjaki z namenom, izvršiti na njih nasilstvo. Na vpitje žensk prihiteli redarji so zalotili jednega lopovov, druga dva pa sta ubežala.

Znorela je 59letna Franciška Kolombin, kmetica iz Rocola. Odvedli so jo v bolnišnični oddelek za slaboumne.

Zblaznel je neki delavec iz Škorklje št. 149. Bil je popred že 5 tednov v norišnici in večeraj se mu je ponovila bolezen. Pretil je vsej družini, grizel lastno ženo v roko ter polomil hišno opravo, koje je pometal skozi okno. Nabrala se je velika množica ljudij, ki je se strahom gledala uničevalno delo nesrečnega, dokler ni prišel gosp. Treves in ga odvel v bolnico.

Vnovič zblaznila je neka E. P., koje so izpustili iz bolnice na odgovornost nje moža. Odveli so jo zopet v bolnico.

Božjast je napala necega 30letnega Guida F. na javnem trgu; odnesli so ga v zdravniško središče v ulici sv. Ivana.

Po stopnicah je padla 55letna V. Ratiša ter si zlomila nogo. Prenesli so jo v bolnico.

Poskus samomora. Na originalen način se je hotela usmrtiti nečistnica Katarina Johana: bila se je z nekim železom po glavi. Ker jej pa ta operacija najbrže ni dobro dela, opustila je svoj namen in usmiljeni Treves, prihitevši na lice mesta, obvezal jej je glavo.

Poziv! Oni častiti gospod župnik iz Spodnje Štajerske, ki povprašuje radi nakupa istrskega vina, naj blagoizvoli takoj prijaviti našemu uredništvu svoj natanjčni naslov.

75.000 goldinarjev je glavni dobitek velike 50 novčne loterije. Opozarjamo naše čitatelje, da je zrebanje nepreklicljivo dne 1. decembra.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegančajše ter solidno delo in točna postrožba. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin
 „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadrage z omejenim poročivom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 19--104

Antonijeta Drenik, Via Piccolomini številka 2,
 se priporoča tržiški slovenski gospodi za vsakovrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najnovjši parizki in dunajski modi. Zagotavlja točno postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih cenah. 4--52

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijače, „pasareto“ in sifone. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“
 Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaštic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskance. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržiških Slovencev vseh stanov. Na razpologo časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera v c e h i a št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, niče, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in aznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Ivan Prelog priporoča svojo trgovino v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Jakob Janež tapetar via Stadion št. 10 na dvorišču priporoča se slavnemu občinstvu za vsakovrstna tapetarska dela, kakor zof, madrace, naslanjace itd. Zagotovi točno in hitro postrežbo po jako nizki ceni.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarna „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter ne zapoveduje iz St. Petra, svoža (frišana) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko barilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v punk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštino vred. Cl.

Ivan Umek, čevljarški mojster, Via Romagnola št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s, adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke ceno.

Gostilna „Al Gallo d'oro“ via Ghega toči izvrstna istrska in furlanska vina ter ima prav dobro kuhinjo. Oddaja tudi vina na debelo v sodčkih od 25 litrov naprej in sicer furlansko po 28 kr. liter, istrsko po 32 kr. liter. Razpošilja tudi istrsko vino na zunan in sicer loko stacion Trst po 23 gld. hektoliter; ne da bi imel naročevalce kake druge stroške. Vnanjim gostilničarjem se priporoča za naročila. Covaclch. 50--45

Pivarna Lavrenčič Via Rossetti nasproti lekarni Leitenburg priporoča svoja izborna istrska vina častitim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter, v stanovanje postavljen; manje naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. Častitim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra istrska kapljica. 25--25

Cepljenje trt.
 Dva mladeniča umeta jako dobro zeleno in drveno cepljenje trt. Obrniti se je do Josipa Pipana, Preserje pri Komnu, hišna številka 18. 1--4

DROGERIJA
 na debelo in drobno
G. B. ANGELI
 104--38 TRST 12--12
 Corso, Piazza della Legna št. 1.
 Odlikovana tovarna čopičev.
 Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelok. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.
MINERALNE VODE
 iz najbolj znanih vreleev kakor tudi romanjske žveplo za žvepljanje trt.

Ona ženska,
 (menda s Krasa)
 ki je dne 25. t. m. dvignila neko svoto denarja pri deželni finančni blagajni v Trstu, naj se v nje lastnem interesu takoj oglasi tam radi neke pomote.

Griena bol kašelj, hreputavica, promuklost, nazeli zadavica, rera, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrijeme izločiti rabljenjem NADARENH

Prendinijevih sladkišah
 (PASTIGLIE PRENDINI)
 31 godina sjajnega uspeha
 što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu
 Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlonih zapalaha nastaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.
 Opazka. Valja se paziti od varalioah, koji je ponadnjaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima tiskanuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.
 Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa napatkom.
 Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni, u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 6--52

Drogerija
Arturo Fazzini v Trstu
 Ulica Stadion 22 — Telefon 519.
 Velika izber mineralnih voda, zmletih oljnatih barv najfinijih vrsti; radeče, rumene, zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najfinije po 40 novč. kilo. Razun tega velika izber barv na vodo in čopičev vsake vrste ter po cenah, s kojimi ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitaga kropila od Kwizde (Korneuburger Viehnährpulver) za živino. Zaloga miodij. barv, zdravil; zalogo žveplja in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 42--50

Velika 50 novčna loterija.
 Glavni dobitek
75.000 goldinarjev
 Srečke po 50 kr. priporoča: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Enrico Schiffmann, Ign. Neumann, Marco Nigris, Mandel & Co., Daniele Levi & Comp., Il Mercurio.

Nič več kašlja!
Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni. 87--100
PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljatve izvršujejo se neutegoma.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“
 Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednjija lega v Trstu.)
 Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popolnoci. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Droherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljnjej naklonjenosti slavnege občinstva.
 104--24 **P. Favero.**

Nič več kašlja!
 PRSNI ČAJ
 napravljen po lekarničarju
G. B. ROVIS
 v Trstu, Corso 47
 ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.
 Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čisti kri; ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 noč.
 Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti madronu iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem truplu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena skatlija velja. 30 noč.
 Plašter in tudi tinktura proti kurjim očesom in debelej koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 nč. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.
 Edino zaloga v Trstu v lekarni ROVIS, v Gorici v lekarni Cristofolletti, Pontoni in Gliubice. 4--10
 V tej lekarni govori se tudi slovenski.

Službi voditelja prodajalnice
 in
pomočnika oziroma dečka
 odda takoj „Rojansko posojilno in konsumno društvo“. S prvo službo je združena plača 600 gold. na leto; z drugo pa plača po dogovoru. — Zahteva se za prvo službo kavecija 300 gld. za službo pomočnika pa 100 gld. Prošnje do 5. decembra t. l. na predstojništvo v zadružni pisarni v Rojanu. 2--2

CARLO PIRELLI
 mejnarodni agent in speditér
 Trst, Via Arsenal št. 2. 34--38
 Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje

Assicurazioni generali.
 v Trstu
 (društvo je ustanovljeno leta 1831.)
 To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.
 Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1891. f. 46,528,568 62
 Premije za poterjati v naslednjih letih f. 25,207 847-99
 Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1891 f. 132,177,289-02
 Plačana povračila:
 a) v letu 1891 f. 8,530,153-46
 b) od začetka društva do 31. decembra 1891 f. 244,217,920-89
 Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodvanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natanjnjena pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v astnej hiši. 11--12

LEKARNA
A. KELLER
 ex Rondolini,
 utemeljena v letu 1769.
TRST,
 Via Riborgo br 13.
 Razprodaje sledeče posebnosti: Glasovite in prave flaštre iz Brešije, železo-Malesi. Navadno ribje olje; isto olje z jedom in železom. Elikzir Coeca, okropiljači in prebavljajoči. Elikzir China proti mrz ici. Anatarinsko vodo za usta. Obče poznano vodo katrama in vbrizgavanja katrama. Zmes proti tajnim boleznim. Ekstrakt Tamarinda z Antilov. Vino s Chino okrepiljajoče želedec kakor Marsala. Prašek za zobe, bel in rožnat. Ciperski prašek bel n rudeč itd. itd. Glavna zaloga rogatske kislice kneza Esterhazyja. NB. Pogodbe za tukajšnje dežele se vprejemajo po ugajajoči pogodbi ali po povzetju. 21--27